

אתער תרנגולא דלעילא, ואמר, קומו פל אינון דשינתא בחוריהון, הא שענתא איהי לאתחברא איילתא בבבלה. זפאה איהו פל בר נש דיקום בפלגות ליליא לאתעסקא באורייתא. דקודשא בריה הוא וכל צדיקיא אציתו לקליה. הדא הוא דכתיב, (שם ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני.

ובהאי שענתא, מאן דאתעסק באורייתא, איתרק עליה חד חוטא דחסד. ובהאי שענתא, קודשא בריה הוא ירד לגנו. למי ירד, לערוגות הבושם. ומאן אינון ערוגות הבושם, הדא הוא דכתיב, (שמות ל כג) בשמים ראש. ומאן אינון, צדיקים.

רעות בגנים, בגן עדן דלעילא, וגן עדן דלתתא, דאיקרי העולם הזה, והעולם הבא. ללקוט שושנים, מאן אינון שושנים. אלין צדיקיא דאתעסקו באורייתא, ואינון דמרחשן אורייתא בשפנותיהו. הדא הוא דכתיב, שושנים, אל תקרי שושנים, אלא שושנים, שאפילו בקבר רוחשות תורה.

אמר ליה, וכי לאינון דאתעסקון באורייתא קטיל לון קודם זמנם, ואינון צדיקים דלא חבו. תא חזי, ירבעם בשענתא דהוה ינוקא, הוה זפאי, ולא הוה ליה חובה, אמר הקדוש ברוך הוא למלאך המות, זיל ואיתי לירבעם בן נבט.

בהווא שענתא אמרו מלאכי השרת, (תהלים ח יב) ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ. מה דאיהו שמך איהו אדיר ביה, והוא צדיק, אנה ליה, ועל זכותא דיליה ייתי שפע לנא.

אמר להון קודשא בריה הוא, אי רעוא דילכון דאשבוק ליה, אנא שביק ליה.

הנה השעה היא לחבר האילת עם בעלה. אשריו כל אדם שיקום בחצות הלילה להתעסק בתורה, שהקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים מקשיבים לקולו. זהו שכתוב היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני (שם ח). ובשעה הזו, מי שמתעסק בתורה, מוריק עליו חוט אחד של חסד. ובשעה הזו הקדוש ברוך הוא ירד לגנו. למי ירד? לערוגות הבושם. ומי הם ערוגות הבושם? זהו שכתוב (שמות ל) בשמים ראש. ומי הם? צדיקים. רעות בגנים - בגן העדן שלמעלה וגן העדן שלמטה, שנקרא העולם הזה והעולם הבא. ללקט שושנים, מי הם השושנים? אלו הצדיקים שהתעסקו בתורה, ואותם שמרחשים תורה בשפתותיהם. זהו שכתוב שושנים, אל תקרי שושנים אלא שושנים, שאפילו בקבר רוחשות תורה.

אמר לו: וכי לאותם שמתעסקים בתורה הורג אותם קדם זמנם, והם צדיקים שלא חטאו? בא וראה, בשעה שירבעם היה תינוק, היה זפאי, ולא היה לו חטא. אמר הקדוש ברוך הוא למלאך המות: לך ותביא את ירבעם בן נבט.

באותה שעה אמרו מלאכי השרת, (תהלים ח) ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ. מה ששמך הוא אדיר בו, והוא צדיק - הנח לו, ועל זכותו יבוא לנו שפע. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אם רצונכם שאעזב אותו, אני עוזב אותו.

אמר להון קודשא בריה הוא, אי רעוא דילכון דאשבוק ליה, אנא שביק ליה.

וּבַתֵּר פֶּן נִפְק לְתַרְבוֹת רָעָה, וְעֶבֶד תִּירֵי עֲגָלִי
 דְּדַהֲבָא, וְהָטָא וְהֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל. (דף
 נט"ט א') אָמַר לְהוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָרִיפֵל
 שְׁפַע דְּהוּה יְהִיב לְכוּן, אַתְּהַפֵּן לְכוּן בְּזוּהָמָא,
 לָא הוּה טַב לְכוּן דְּתִיתִי לִיה הָכָא בְּשַׁעְתָּא
 דְּהוּה זַפְאִי, וְהוּה אוֹלִיף לִיה מַטְטְרוּן
 אוֹרִייתָא. בְּשַׁעְתָּא הֵיא, פְּתַחוּ פְּלָהוּ וְאִמְרוּ,
 (תהלים קיט קלו) צְדִיק אֶתָּה ה' וְיִשָּׁר מִשְׁפָּטֶיךָ. וְעַל
 דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יֵרַד לְגַנוּ לְלִקֵּט שׁוֹשְׁנִים.
 פְּתַח יְנוּקָא וְאָמַר, (מיכה ו א) עַמִּי מָה עָשִׂיתִי לָךְ
 וּמָה הִלְאֵתִיךְ עֲנֵה בִי. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בַּחֲבִיבוּתָא דְאִית לִיה עִם יִשְׂרָאֵל, קָרָא לְהוֹן
 עַמִּי. מָה עָשִׂיתִי לָךְ, לְמָה עָשִׂיתִי לָךְ. אֲלָא
 דְּתַזְלוּן לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וּלְבַתִּי מְדַרְשׁוֹת,
 וְתַסְהִידוּ בִי דְאֲנָא אֶחָד, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (דברים ו ד) ה' אֶחָד. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב עֲנֵה בִי.

תַּסְהִידוּ דְאֲנָא חַד, וּמַתְעַלָּה עַל שְׁמָא דְמ"ב
 תִּיבִין, דְאִינוּן בְּפִרְשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע,
 מִן וְאַהֲבַת עַד וְהִיא. וְתַעֲבִידוּ לְיַחְדָּא שְׁמִי
 עַלִּיכּוּ. וְאִיהוּ שְׁמָא פְּדוּגְמָא שְׁמָא דְמ"ב
 שְׁמַהֲן.

וּבְשְׁמָא דְשַׁבְעִין וּתְרִין תִּיבִין, דְאִית בְּפִרְשַׁת
 קְרִיַת שְׁמַע, מִן וְהִיא עַד וְשְׁמֵתָם.
 וּבְשְׁמָא דְחַמְשִׁין תִּיבִין, מִן וְשְׁמֵתָם עַד סוּף
 פְּרִשְׁתָּא, פְּחוּשְׁבֹן שְׁעָרֵי בִינָה. וּבְשְׁמָא
 דְשַׁבְעִין וּתְרִין, מִן וְיִאֲמַר עַד סוּף הַפְּרָשָׁה.
 וְאִינוּן אַרְבַּע פְּרָשִׁיין, עִם תְּרִיסַר תִּיבִין דְאִית
 בְּקְרִיאַת שְׁמַע, (תְּרִין יְחוּדִין) עֵילְאִין,
 יַתְעַבִּידוּ פְּלָהוּ מְאֵתָן וְאַרְבַּעִין וּתְמַנְיָא,
 פְּחוּשְׁבֹן מְאֵתִים וְשְׁמֵנָה וְאַרְבַּעִים אַבְרִים. וְכָל
 אִינְש דִּיקְרִי קְרִיַת שְׁמַע כְּדָקָא יָאוּת, כָּל תִּיבָה
 וְתִיבָה מְשַׁפִּיעַ בְּכָל אַבְר וְאַבְר דִּילִיה. וְאִי
 אִינְש לָא יְקָרִי קְרִיַת שְׁמַע בִּימְמָא וּבְלִילְיָא,

וְאַחַר כֵּן יֵצֵא לְתַרְבוֹת רָעָה,
 וְעֵשָׂה שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב, וְחָטָא
 וְהֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶם
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הָרִי כָל הַשְּׁפַע
 שְׁהִיָּה גוֹתֵן לָכֶם, הִתְהַפֵּף לָכֶם
 לְזוּהָמָא. לֹא הָיָה טוֹב לָכֶם
 שֶׁהִבְאֵתִיו לָכֶן בְּשַׁעַת שְׁהִיָּה
 זַכָּאִי, וְהָיָה מְלַמֵּד אוֹתוֹ מַטְטְרוּן
 תּוֹרָה? ! בְּאוֹתָהּ שַׁעַת פְּתַחוּ כָּלֶם
 וְאִמְרוּ, (תהלים קיט) צְדִיק אֶתָּה ה'
 וְיִשָּׁר מִשְׁפָּטֶיךָ. וְעַל זֶה הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יֵרַד לְגַנוּ לְלִקֵּט
 שׁוֹשְׁנִים.

פְּתַח הַתִּינּוֹק וְאָמַר, (מיכה ו) עַמִּי
 מָה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הִלְאֵתִיךְ עֲנֵה
 בִי. הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בַּחֲבִיבוּת
 שֵׁישׁ לוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, קָרָא לָהֶם:
 עַמִּי, מָה עָשִׂיתִי לָךְ? לְמָה עָשִׂיתִי
 לָךְ? אֲלָא שְׁתַּלְכּוּ לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת
 וּלְבַתִּי מְדַרְשׁוֹת, וְתַעֲבִידוּ בִי שְׁאֲנִי
 אֶחָד. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (דברים ו) ה' אֶחָד.
 זֶהוּ שְׁכַתּוּב עֲנֵה בִי.

תַּעֲבִידוּ שְׁאֲנִי אֶחָד, וּמַתְעַלָּה עַל
 הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם תְּבוֹת,
 שֶׁהֵם בְּפִרְשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע מִן
 וְאַהֲבַת עַד וְהִיא, וְתַעֲשׂוּ לְיַחְדָּא
 שְׁמִי עַלִּיכֶם. וְהוּא הַשֵּׁם בְּדִגְמַת
 הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבַּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת.
 וּבְשֵׁם שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁתַּיִם תְּבוֹת
 יֵשׁ בְּפִרְשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע מִן וְהִיא
 עַד וְשְׁמֵתָם. וּבְשֵׁם שֶׁל חַמְשִׁים
 תְּבוֹת מִן וְשְׁמֵתָם עַד סוּף
 הַפְּרָשָׁה, כְּחֻשְׁבּוֹן שְׁעָרֵי בִינָה.
 וּבְשֵׁם שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם מִן
 וְיִאֲמַר עַד סוּף הַפְּרָשָׁה.

וְאוֹתָן אַרְבַּע פְּרָשִׁיֹת עִם שְׁתַּיִם
 עֲשֵׂרֶה תְּבוֹת שֵׁישׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע,
 (שְׁנֵי יְחוּדִים) עֵילְוִנִים, יַעֲשׂוּ כָּלֶם
 מְאֵתִים וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנָה,
 כְּחֻשְׁבּוֹן מְאֵתִים אַרְבַּעִים
 וּשְׁמוֹנָה אִיבְרִים. וְכָל אִישׁ
 שִׁיקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע פְּרָאוּי, כָּל
 תְּבָה וְתְבָה מְשַׁפִּיעַ בְּכָל אִיבְר
 וְאִיבְר שְׁלוֹ. וְאִם הָאִישׁ לֹא יְקָרָא

כָּל אָבֵר וְאָבֵר דִּילִיָּה יִתְמָלִי מִן רוּחַ רָעָה, וּמִכָּל מַלְיָן וּמִרְעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא.

אָמַר יְנוּקָא, תְּלַת תִּיבִין אֵינוּן, דְּחִסְרִין מִן קִרְיַת שְׁמַע, מִן רמ"ח תִּיבִין, וּבִמְה אֲשַׁתְּלִימוּ. אָמַר, אֲנָא שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, עִם ה' אֱלֹהֵיכֶם אָמַת.

פְּתַח סְבָא דִּינוּקָא וְאָמַר, (קהלת ט יד) עֵיר קִטְנָה וְאֲנָשִׁים בְּהָ מְעֵט וּגּוֹ', וּמִצָּא בְּהָ יֶלֶד מְסַפֵּן חֲכָם וּגּוֹ'. תָּא חֲזִי, עֵיר קִטְנָה, דָּא תִיבַת נַח. וְאֲנָשִׁים בְּהָ מְעֵט, אֵלוּ אֲשַׁתּוּ וּבָנָיו וּנְשֵׁי בָנָיו, וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וּבְהֵמוֹת. וְכָא אֵלֶיהָ מְלָךְ גְּדוֹל וְסַבֵּב אוֹתָהּ, זֶה יֵצֵר הָרַע. וּמִצָּא בְּהָ אִישׁ מְסַפֵּן וְחֲכָם, דָּא נַח. וּמְלִט הוּא אֶת הָעֵיר בְּחֻכְמָתּוּ.

סְתָרֵי תוֹרָה:

סְעוּדַתִּי דְשַׁבַּת בְּכָל אֵינוּן אוּכְלוּסִין עֵילְאִין. (שמות טז כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלוּהוּ הַיּוֹם פִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהוּה. הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בַשָּׂדֶה. תְּלַת זְמַנִּין הַיּוֹם, כְּחוֹשְׁבֵן תְּלַת סְעוּדַתִּי, דְּאֲתַקְרִיאוּ עֲנָג. וּמַהוּ עֲנָג. הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב, (ישעיה נח יג) וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנָג. (בראשית ב יג) וַנִּהְרָ יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. וּבְחוֹשְׁבֵן תְּלַת גְּלוּיּוֹת, שְׁאָמַר מֹשֶׁה כְּנִגְדֵן אֶהְיֶה אֶהְיֶה אֶהְיֶה תְּלַת זְמַנִּין.

אֲנָא אֶהְיֶה עִמְכוֹן בְּגְלוּתָא קְדָמָא, הֵדָא הוּא דְאָמְרוּ, גְּלוּ לְמִצְרַיִם שְׂכִינָה עִמָּהֶם. וְאֲנָא אֶהְיֶה עִמְכוֹן בְּגְלוּתָא תְּנִינָא, הֵדָא הוּא דְאָמְרוּ, גְּלוּ לְבָבֵל שְׂכִינָה עִמָּהֶם. וְאֲנָא אֶהְיֶה עִמְכוֹן בְּגְלוּתָא תְּלִיתָא, הֵדָא הוּא דְאָמְרוּ, גְּלוּ לְיוֹן שְׂכִינָה עִמָּהֶם. אֶהְיֶה רְבִיעָא לֹא גִילָה לְהוֹן, אֶלָּא (ישעיה ס כב) אֲנִי ה' בְּעַתָּה אַחִישָׁנָה. זְכוּ אַחִישָׁנָה, לֹא זְכוּ בְּעַתָּה.

קִרְיַת שְׁמַע בַּיּוֹם וּבְלֵילָה, כָּל אֵיבֵר וְאֵיבֵר שְׁלוּ יִתְמַלְא מְרוּחַ רָעָה, וּמִכָּל דְּכָרִים וּמִחֲלוֹת רְעוּת שְׁל הַעוֹלָם.

אָמַר הַתִּינוּק: שְׁלֹש תִבּוֹת הֵן שְׁחִסְרוֹת מִן מֵאֲתִים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנָה הַתִּבּוֹת, וּבִמְה נְשַׁלְמוֹת? אָמַר: אֲנִי שְׁמַעְתִּי מֵאַבָּא, עִם ה' אֱלֹהֵיכֶם אָמַת.

פְּתַח הַסְבָּא שְׁל הַתִּינוּק וְאָמַר: (קהלת ט) עֵיר קִטְנָה וְאֲנָשִׁים בְּהָ מְעֵט וּגּוֹ', וּמִצָּא בְּהָ יֶלֶד מְסַפֵּן וְחֲכָם וּגּוֹ'. כָּא וְרָאָה, עֵיר קִטְנָה - זֶה תִבַּת נַח. וְאֲנָשִׁים בְּהָ מְעֵט - אֵלוּ אֲשַׁתּוּ וּבָנָיו וּנְשֵׁי בָנָיו, וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וּבְהֵמוֹת. וְכָא אֵלֶיךָ מְלָךְ גְּדוֹל וְסַבֵּב אוֹתָהּ - זֶה יֵצֵר הָרַע. וּמִצָּא בְּהָ אִישׁ מְסַפֵּן וְחֲכָם - זֶה נַח. וּמְלִט הוּא אֶת הָעֵיר בְּחֻכְמָתּוּ.

סְתָרֵי תוֹרָה

סְעוּדוֹת הַשַּׁבַּת, בְּכָל אוֹתָם הַהִמּוֹנִים הַעֲלִיּוֹנִים. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלוּהוּ הַיּוֹם פִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בַשָּׂדֶה. הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בְּחוֹשְׁבֵן תְּלַת פְּעָמִים הַיּוֹם, כְּחוֹשְׁבֵן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, שְׁנִקְרְאוּ עֲנָג. וּמַהוּ עֲנָג? זֶהוּ שְׁכִתוּב (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנָג. (בראשית ב יג) וַנִּהְרָ יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. וּבְחוֹשְׁבֵן שְׁלֹשׁ גְּלוּיּוֹת שְׁאָמַר מֹשֶׁה כְּנִגְדֵן אֶהְיֶה אֶהְיֶה אֶהְיֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.

אֲנִי אֶהְיֶה עִמְכֶם בְּגְלוּת הַרְאִשׁוֹנָה, זֶהוּ שְׁאָמְרוּ, גְּלוּ לְמִצְרַיִם - שְׂכִינָה עִמָּהֶם. וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמְכֶם בְּגְלוּת הַשְּׁנִיָּה, זֶהוּ שְׁאָמְרוּ, גְּלוּ לְבָבֵל - שְׂכִינָה עִמָּהֶם. וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמְכֶם בְּגְלוּת הַשְּׁלִישִׁית, זֶהוּ שְׁאָמְרוּ, גְּלוּ לְיוֹן - שְׂכִינָה עִמָּהֶם. אֶהְיֶה רְבִיעִי לֹא גִילָה לְהֵם, אֶלָּא (ישעיה ס) אֲנִי ה' בְּעַתָּה אַחִישָׁנָה. זְכוּ - אַחִישָׁנָה,